funkci zlata, zbavili se starých teorií a předsudků a budovali na skutečnosti. Dr. Jaroslav Lepař.

Joseph-Barthéleny: La crise de la democratie contemporaine. — (Bibliothèque constitutionnelle et parlementane contemporaine. Nr. 1.) Paris. Sirey 1931. Str. 228. — Autor, člen Inštitútu, profesor právnickej fakulty a Školy politických naúk o Paríži, kritickým okom sleduje ťažkú vývojovú etapu poválečnej demokracie v niektorých europskych štátoch. V úvode kladie si otázku: Jestvuje kríza demokracie v Európe? Odpovedá hneď kladne. Potom rozberá predmet a dôvody. Kniha jeho takto je dokonalou ilustráciou ústavnost dnešnej Európy, ktorej stav nutno považovať za nenormálny — a drtivým argumentem vyslovenej tézy. Poldruha storočia uplynulo jako zákonodárca v Amerike a ve Francii vyhlásil prvé demokratické principy: princípy slobody človeka a občana. Od tej doby zdalo by sa, že Európa ďalej pokročila v chápaní a aplikácii zásad, za ktoré Francia podstúpila zlo revolúcie, jaká v histórii nemá rovne. Ale nie. Fakt, že vojna značne pozmenila tvárnosť státnych foriem, fakt, že dnešná Europa je až na drobné výjimky republikánskou, málo osoží. Nadšenie za demokratický parlamentarizmus, ktoré po víťazstve Dohody v r. 1918. dosiahlo vrcholu, ochladlo a parlamentarizmus dneška v mnohých státoch ustupuje pred novým zjavom: diktatúrou. V povojnovej Európe niektoré státy, zmietané vnútorne zhubnými dôsledkami i vojny, márne usilovaly sa dosiahnuť rovnováhy na podklade ústavnom. Pre mimoriednu dobu nestačia riadne prostriedky! Javila sa potreba »silnej ruky« jednotlivca. Diktatúra — podľa Lenina vôľa neomedzená, násilie, javí sa právne jako negácia ústavnosti, úplná alebo čiastočná, formálna alebo faktická. A tu autor perom odborníka črtá kapitoly: Fašizmus, Riverizmus Pilsudskizmus, Bolševizmus atď. Nutno však rozlišovať! Pri velkom množstve spoločných vlastností rôznych doktitúr, je medzi nimi predsa veľa rozdielov. — Rozdielov vo zniku, rozsahu, uplatnení a organizácii. To vyplýva z kombinácie osôb a udalostí. Tak srovnávaním možno zistiť, že rovnaké predpoklady v niektorých prípadoch vedú k rôznym výsledkom, alebo že niektoré predpoklady rezultujú v iných výsledkoch než by sa dalo logicky očakávať. Zakiaľ na pr. diktatúra Mussoliniho v Itálii je formálne legálnou opierajúc sa o fašistický parlament, zatiaľ diktatúra Primo de Rivera v monarchickom Španielsku bola úplne autokratickou. Pri tom Riverizmus bol všeobecne známy jako miernejší, zákonitejší než fašizmus. Niekde diktatúra je prostředkom, zjavom priechodným — jako tomu bolo v Juhoslávii, inde zas je sama sebe účelom si snahou trvalosti, jako v Italii a Rusku.

Čo sa týče postavenia diktátora v štáte, jestvuje tiež viac možností. Jestvuje dktatúra hlavy státu (Juhoslávia, Turecko), diktatúra predseda vlády popis hlave štátu, jako v Itálii a predtým vo Španielsku a Litve (Valdemaras!). Známa je tiež diktatúra člena vlády (Pilsudski v Polsku!) a vynimečne politickej strany (Soviety v Rusku!).

Tieto všetky spoločné i diferencujúce a špecifikujúce vlastnosti diktatúry v jej odrazoch v zrkadle ústavnosti kreslí pôvodca dôkladne, opierajúc sa o fakt a štatistiku. Kniha uplatní sa znamenite zvlášť pri štúdiu srovnávcej ústvej právovedy. Jožo Mikuš (Paříž).

Ivo Malat, Dr. Hans Eigl und Dr. Karl Stuchel: Formularien für Verträge und für Eingaben und Verfahren auser Streitsachen. — Eine Sammlung für Richter, Advokaten und Notare auf Grundlage des Handbuches von Dr. Julius Schimkowsky. — 4. Auflage. Neu bearbeitet und erweitert für die Tschechoslovakische Republik. — 1931, Manz'sche Verlags- und Universitäts-Buchhandlung, Wien. — Rudolf M. Rohrer, Brünnstr. 7606. — in 8°. Cena neudána. — K českým sbírkám formulářů Hartmannově, Bohuslavově-Hartmannově, a Novákově přistupuje nyní toto německé dílo, které jest novým zpracováním známé sbírky Schimkowského pro Čsl. republiku. Sbírka obsahující 759 formulářů není pouhou sbírkou vzorců, nýbrž má býti dle úmyslu vydavatelů též důležitou příručkou pro praktického právníka. Upozorňuje podobně jako sbírka Novákova a Hartmannova příležitostně na příslušná zákonná